

Reformní kroky MŠMT

1. Reforma financování RgŠ

Ve stávajícím systému „na výkony“ je určujícím prvkem pro vzdělávání v konkrétní škole krajský finanční normativ z něho generovaný disponibilní objem prostředků, který tak determinuje realizaci školního vzdělávacího programu (ŠVP) školy.

V nově navrhovaném systému financování je naopak ŠVP dané školy určujícím prvkem pro přiděl finančních prostředků z centra. Zjednodušeně lze konstatovat, že v normativním financování na výkony „vzdělávání následuje peníze“, avšak v nově navrhovaném systému „peníze následují vzdělávání“. **Na mateřských a základních školách (vč. školních družin) se nový systém zaměřuje na podporu dostupnosti a kvality, na středních školách na podporu potřebnosti (ve vztahu k aktuálním potřebám trhu práce) a kvality.** Dalšími podporovanými oblastmi jsou kariérní řád učitelů a inkluzivní vzdělávání.

Mezi hlavní cíle reformy patří zvýšení efektivity financování, odstranění mezikrajových rozdílů, odstranění rozvojových programů, které se staly trvalé a zvýšení jistoty škol v oblasti financování.

Připravovaná reforma se nedotýká změny v rozdělení zdrojů financování RgŠ, to zůstává zachováno:

- „Přímé náklady“ vzdělávání (platy s odvody, ONIV) => státní rozpočet,
- „Nepřímé náklady“ vzdělávání (provozní náklady objektů škol) => zřizovatel.

Základní principy nového systému financování:

a) MŠ, ZŠ (včetně ŠD), SŠ:

- **pedagogická práce = normativně na pedagoga,**
- **nepedagogická práce = normativně na nepedagoga v kombinaci na školu a třídu** (školník, ekonom, úklid, specifické činnosti).

b) VOŠ, ZUŠ: Pomocí republikových oborových normativů stanovených MŠMT a podle skutečného počtu žáků (studentů) v kraji.

c) Financování církevního a soukromého školství: navrhuje se zachovat ve stávajícím režimu. Do tohoto systému se pouze promítnou změny související se změnou školského zákona a prováděcích předpisů.

Realizace: Předpokládá se, že komplexní návrh na „reformní“ změny školského zákona i teze všech souvisejících podzákonných norem by mohly být předloženy ke schválení vládě v lednu roku 2016.

2. Kariérní systém učitelů

Cílem zavedení kariérního systému učitelů je zvyšování profesionality učitelů a jejich motivace k celoživotnímu profesnímu růstu. Kariérní systém cílí k růstu kvality škol, ke změnám priorit v řízení škol, ke zvyšování kvality práce učitelů a ke zlepšování výsledků žáků, zejména tím, že: pedagogické řízení škol se vrátí mezi priority ředitelů, resp. vedení škol; změní se příprava budoucích učitelů a propojí se pregraduální příprava učitelů na SŠ, VOŠ a fakultách vzdělávajících učitele s praxí škol; změní se pohled na plánování profesního rozvoje učitelů – zavedením standardu učitele; předpokládá se rozvoj v oblasti profesní a odborné stránky; dojde ke sdílení příkladů dobré praxe uvnitř škol i mezi školami, vytvoří se podmínky pro předávání zkušeností, mentoring a koučování; dojde ke změnám v práci se začínajícími učiteli; dojde ke změnám v přípravě ředitelů škol, resp. managementu škol.

Realizace: Předpokládáme, že zákonná úprava nového kariérního systému učitelů nabude účinnosti 1. července 2016; od 1. července 2018 bude KS spuštěn v plném rozsahu. Ekonomická náročnost kariérního systému na kariérní příplatek a vyrovnání snížení úvazků přímé vyučovací povinnosti: v roce 2020 => 1 mld. Kč; v roce 2030 => 3,5 mld. Kč; od roku 2035 => 3,8 mld. Kč (objem

Reformní kroky MŠMT

finančních prostředků je stanoven jako maximální). Náklady na atestační řízení a související náklady budou hrazeny z poplatku za atestace.

3. Inkluze

Aktuálně schválená novela školského zákona (§ 16 - §19) s účinností od 1. 9. 2016 zavádí nově následující opatření:

- **Upouští se od kategorizace žáků (žáci se sociálním znevýhodněním, žáci se zdravotním znevýhodněním, žáci se zdravotním postižením)**, namísto toho je v zákoně deklarován rovný přístup ke vzdělávání pro všechny žáky a jsou vyjmenována a definována podpůrná opatření nezbytná pro zajištění maximálně dosažitelného plnohodnotného vzdělávání v hlavním vzdělávacím proudu pro všechny žáky.
- **Zavádí nové vymezení pojmu žák se speciálními vzdělávacími potřebami.** Nově jím rozumíme dítě, žáka, studenta, kteří k naplnění svých vzdělávacích možností a k realizaci práva na vzdělání na rovnoprávném základě s ostatními potřebují podpůrná opatření. Podpůrná opatření budou volena tak, aby odpovídala žakovu zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám. Nejde přitom o definici překážek na straně žáka, ale o uznání žáka jako plnohodnotné osoby.
- **Zavádí možnost vzdělávání v přípravných třídách pro všechny žáky:** jedním z očekávaných účinků tohoto opatření je vyloučení rizika segregace romských žáků v rámci předškolního vzdělávání.
- **Zavádí statut revizního pracoviště:** cílem je vytvoření odvolacího orgánu pro potřeby revizí aktivit a výstupů školských poradenských zařízení.

Realizace: Účinnost od 1. září 2016.

Standardizace poradenských zařízení: Je nezbytné nastavit a ověřit jednotný rámec pro poskytování školních i školských poradenských služeb, který bude vycházet z posuzování kvality služeb, dále bude zahrnovat posouzení kompetencí pracovníků poskytovaných služeb vztahujících se k deklarovanému standardu, který se rámcově uvádí ve vyhlášce o poradenských službách. Naplnění rámce pro poskytované služby následně prokáže skutečnost, zda má služba všechny náležitosti, zda splňuje požadavky na transparentnost, zdůvodnitelnost, je nediskriminující a v souladu s mezinárodními normami a zda se například u zdravotních postižení řídí mezinárodními klasifikacemi nemocí, které určují kritéria i postupy práce.

Realizace: Prostřednictvím OPVVV (od 2016).

4. Zvýšit kvalitu vzdělávání na druhém stupni základních škol

Česká republika musí směřovat k systému, který nebude žáky rozdělovat na základě kognitivních schopností do tříd a škol s náročnějším, respektive méně náročným kurikulem, ale umožní každému plně rozvíjet svůj potenciál v systému kvalitního a inkluzivně orientovaného veřejného vzdělávání. Klíčovou roli zde sehrává pedagogický pracovník.

Realizace: Zahájit odbornou diskuzi, spolupráce s VŠ připravující učitele, podpora DVPP (2015). Podpora z OPVVV (od 2016).

5. Zavést výchovu k manuální zručnosti do předškolního vzdělávání a polytechnickou výchovu do základního vzdělávání, vytvářet materiální podmínky pro jejich realizaci

U předškolního vzdělávání zavést povinně do RVP vzdělávání k manuální zručnosti. U RVP pro základní vzdělávání je potřeba revidovat vzdělávací oblast Člověk a svět práce. V současné době se RVP na 2. stupni ZŠ orientuje zejména na výběr vhodné SŠ, nejdříve by však měla být podporována

Reformní kroky MŠMT

profesní orientace a teprve potom výběr vhodné SŠ. Praktická výuka by měla být na 2. stupni v RVP povinná (na 1. stupni povinná je), nyní je pouze alternativou; zde je vhodné využívat potenciál spolupráce ZŠ a SŠ. Vytvářet materiální a personální podmínky.

Realizace: Revize RVP v rámci kmenové činnosti NÚV (2015-2016). Materiální a metodická podpora v rámci OPVV (od 2016 průběžně).

6. Podporovat síťování a propojování VŠ, VOŠ a SŠ, SŠ a ZŠ

Nabízet potenciál škol vyššího stupně pro vzdělávací potřeby nižších stupňů (např. laboratoře, dílny, odborné učebny, odborný personál, atd.). Jedná se o velmi efektivní model spolupráce ověřený v OPVK.

Realizace: Průběžně v projektech OPVVV (od 2015) a následně do praxe. Zavést do kritérií hodnocení ČŠI.

7. Systémově spolupracovat (MŠMT) s VŠ připravující učitele, rozšiřovat praxi učitelů VŠ

Na systémové úrovni ovlivňovat obsah akreditovaných programů, které by měly pružně reagovat na systémové potřeby vzdělávací soustavy. Řízený pedagogický výzkum. Řízená kapacita budoucí potřeby učitelů, vytvářet motivační programy.

Realizace: Vytvořit pracovní pozici na MŠMT v odboru vzdělávání (2015).

8. Podporovat zavádění digitalizace výuky

Vzdělávací systém by měl zajišťovat výbavu každého jedince bez rozdílu takovými kompetencemi, které mu umožní se uplatnit v informační společnosti a využívat nabídky otevřeného vzdělávání v průběhu celého života. Informační technologie by měly postupovat celým procesem výuky jako přirozený nástroj při vzdělávání.

Je potřeba podporovat pedagogy při tvorbě elektronických vzdělávacích obsahů. Využití potenciálu národních archivů, nabídnutí vzdělávacích materiálů VŠ středním školám, atd. Využívat ICT prostředky ve vzdělávání žáků se zaměřením na individuální práci směřující k nejlepšímu rozvoji každého žáka, dále pak do oblasti podpory žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Podpora technického a SW vybavení škol/žáků ICT technikou, včetně zasíťování.

Realizace: Průběžně v projektech OPVVV (od 2016). Současně využívat a vzájemně koordinovat IROP a jiné OP pro podporu vnějšího připojení škol k vysokorychlostnímu internetu a jejich vnitřnímu zasíťování bezdrátovými technologiemi (od 2016).

9. Digitalizovat systém školství

V rámci jednotlivých škol je vhodné podpořit zavádění a rozšiřování informačních systémů škol, které se velmi efektivně uplatňují především při vedení školní administrativy a řízení školy, současně napomáhají ke snížení administrativní zátěže a ke zvýšení flexibility předávání informací při řízení procesu vzdělávání. Podporují např.: vedení školní matriky (žáci, učitelé); pedagogické dokumentace; plánování a řízení organizace vyučování a zkoušek; evidenci – knihovna, docházka, strava, apod.; ekonomické řízení; komunikaci – s žáky, rodiči a učiteli; statistické přehledy a předávání datových informací při sběru dat.

Realizace: V současné době je drtivá většina ZŠ a SŠ těmito systémy vybavena. Do budoucna bude potřeba podporovat jejich napojení na Resortní informační systém, rozšiřování o další moduly, které některé školy momentálně nemají, propojovat s docházkovými systémy, čipovými systémy pro agendu stravování apod. Koordinace ve spolupráci se zřizovateli (od 2015).

Současně je vhodné zavést Koncept resortního informačního systému, který je jedním z hlavních opatření Datové informační politiky resortu 2015+, je založen na principu systémové tvorby a

Reformní kroky MŠMT

---

integrace vybraných informačních systémů v resortu MŠMT a jejich napojení na další rejstříky veřejné správy. Tento Koncept představuje přínosy pro všechny aktéry v oblasti vzdělávání, z pohledu škol a školských zařízení je pak především vhodným nástrojem pro významné snížení administrativní zátěže v oblasti poskytování optimálních informací veřejné správě, a to jednak díky vzájemné provázanosti stěžejních informačních systémů, která vede k minimalizaci opakovaného vykazování identických (duplicitních) údajů a současně díky vhodným funkcionalitám umožňujícím předávání dat prostřednictvím automatizovaných procesů (maximalizace využívání administrativních zdrojů dat přímo ze školních systémů a dalších evidencí).

Realizace: Náklady na realizaci Konceptu resortního informačního systému jsou odhadovány ve výši zhruba do 100 mil. Kč, jsou předpokládány ke kofinancování z prostředků EU, prostřednictvím operačního programu IROP.

*****

Z hlediska budoucích potřeb lepšího pracovního a společenského uplatnění absolventů je vhodné absolventy vybavit takovými kompetencemi, které jim umožní orientaci ve světě práce a jejich adaptaci na měnící se podmínky trhu práce. Současně je potřeba, aby jejich odborná složka vzdělání byla relevantní v reakci na potřeby zaměstnavatelů, tzn., aby odpovídalo rozvoji technologií a dalších inovačních trendů a zároveň akcentovalo potřebu většího podílu praktického vyučování v zájmu dostatečného osvojení profesně orientovaných vědomostí a dovedností žáků.

K naplnění odborné složky vzdělání je nezbytná spolupráce se zaměstnavateli. Ze zkušeností zemí s duálním systémem vzdělávání se ukazuje, že je to jeden z nejefektivnějších modelů spolupráce škol a firem. V těchto zemích je zapojení zaměstnavatelů do vzdělávání ukotveno v legislativě a povinném členství v Hospodářské komoře, která tvoří páteří systém v oblasti řízení odborného vzdělávání. V rámci ČR je potřeba se v této oblasti zaměřit na vytvoření stabilní a vyvážené platformy zaměstnavatelů, která bude „podobná“ duálním principům a zastřeší vedle velkých firem, také střední a malé firmy.

Obsahové a strukturální revize RVP, které směřují k relevanci odborného vzdělávání k požadavkům trhu práce a jeho měnícím se podmínkám, rozšíření praxe

Z hlediska vyšší adaptability absolventů v měnících se podmínkách trhu práce se ukazuje, že je vhodné, aby disponovaly tzv. všeobecně přenositelnými kompetencemi. Do popředí v této oblasti významně vstupuje čtenářská, jazyková, matematická a informační gramotnost. **Posilování společného základu neznamená zvyšování podílu všeobecně vzdělávací složky, ale její rozvoj v rámci stávajících vzdělávacích oblastí a vytváření mezipředmětových vazeb, a to jak ve školách, tak na pracovištích zaměstnavatelů** (kde je realizován odborný výcvik nebo odborná praxe).

*****

10. Zlepšení prostupnosti vzdělávací soustavy

Revidovat RVP pro obory vzdělání kategorie E a H tak, aby absolventi oborů kategorie E mohli plynule navázat na kategorii H a nemuseli tak absolvovat vzdělávání v oborech kategorie H znovu od 1. ročníku.

Realizace: V kmenové činnosti NÚV (2015/2016).

11. Restrukturalizace oborové soustavy

V současné době v žádné kategorii vzdělání není situace tak problematická, aby bylo vhodné uvažovat o zrušení oboru z důvodů neúměrně vysoké míry nezaměstnanosti. Navíc se velmi často jedná o obory technického zaměření, které jsou ze strany zaměstnavatelů vnímány jako potřebné či nedostatkové. V rámci změn soustavy oborů dochází i ke zrušení některých z nich, je to však obvykle cestou

Reformní kroky MŠMT

---

postupného útlumu počtu žáků v oboru a jeho následným zrušením bez návaznosti v inovované soustavě.

Propojování počátečního a dalšího vzdělávání: RVP by mělo do budoucna tvořit společný základ pro široce koncipovaný obor. Příslušný ŠVP by se tak skládal z tohoto RVP a z „dynamické složky“, která by byla tvořena příslušnými profesními kvalifikacemi nebo úplnou profesní kvalifikací v rámci Národní soustavy povolání, která na základě svého principu fungování umí rychleji a cíleněji reagovat na požadavky zaměstnavatelů. **Tento systém by také umožnil tzv. společný první ročník v rámci jedné skupiny oborů dané kategorie, žáci by se tak mohli lépe rozhodovat o svém budoucím zaměření.**

Realizace: V kmenové činnosti NÚV + IPs v rámci OPVVV (od 2016).

12. Modernizovat RVP

Nastavit systém, který umožní pravidelně a zřetelně vůči školám aktualizovat rámcové vzdělávací programy (RVP), tak aby byly v souladu s nejnovějšími vědeckými poznatky a vývojem. Tento systém by měl být pro školy přirozeným prvkem.

V RVP je potřeba přehodnotit témata vztahující se ke společnosti např. občanské vzdělávání.

Realizace: V kmenové činnosti NÚV (2016).

13. Systémový přístup ke klíčovým předmětům – český jazyk, cizí jazyk a matematika

Revidovat a sjednotit (napříč obory, diferencovaně podle kategorií oborů vzdělání) základní gramotnosti jako je český jazyk a literatura, cizí jazyk, matematika. Matematika by měla přirozeně propustovat ostatními vzdělávacími oblastmi s akcentem na její praktické využití.

Realizace: V kmenové činnosti NÚV (2016).

14. Podporovat vícejazyčnost a odborný cizí jazyk

V RVP SOŠ založit povinnost nabídnout výuku druhého cizího jazyka se zaměřením na komunikativní stránku a navázat tak na povinné ukotvení dvou cizích jazyků v RVP pro základní vzdělávání. Podporovat rozšíření jednoho z jazyků o odbornou část, podporovat zavádění metody CLIL. Podporovat zahraniční stáže žáků ve firmách nebo pobyty s intenzivní jazykovou přípravou.

Realizace: V kmenové činnosti NÚV (2016). Stáže, metodiky v OPVVV (od 2016).

15. Posílit a zkvalitnit praktickou složku vzdělávání

Posílit a zkvalitnit praktickou složku vzdělávání. Místo vykonávání praktické vzdělávání není v současné době v RVP nikterak upraveno, záleží pouze na řediteli školy, zda bude toto vzdělávání realizovat ve škole nebo u zaměstnavatele na základě smlouvy.

Do budoucna by bylo vhodné **zakotvit do RVP povinnost školám, zajistit min. 3 měsíce odborného výcviku** (obory s výučním listem, s maturitní zkouškou kategorie L0) **v reálném nebo modelovém pracovním prostředí (v případě, že ředitel školy toto zajistit nemůže – např. nemá ve svém regionu vhodného zaměstnavatele – musí toto prokazatelně doložit.**

Obory vzdělání s maturitní zkouškou (kategorie M) mají odbornou praxi u zaměstnavatele za celou dobu vzdělávání v rozsahu cca 4 týdnů. Navrhuje se, aby tato praxe byla rozšířena.

Podporovat realizaci část teoretické odborné přípravy na pracovištích zaměstnavatelů.

Umožnit individuální odborné praxe, i v době prázdnin.

Umožnit nerovnoměrné rozložení praxe mezi ročníky.

Realizace: Kmenová činnost NÚV + projekty v OPVVV. Období 2015 až 2019, doporučuje se některá opatření ověřit pokusným ověřováním, poté zavést do legislativních norem (2020).

Zapojení zaměstnavatelů do odborného vzdělávání

16. Propojit zaměstnavatele a školy

Memorandum o spolupráci mezi MŠMT, AKČR a svazy zaměstnavatelů: memorandum by mohlo nahradit chybějící formální vztah státní správy/samosprávy a zaměstnavatelů, který je například zaveden v zemích s duálním systémem vzdělávání. Prostřednictvím tohoto memoranda by se mohly školy obracet na zástupce zaměstnavatelů (HK, AK, SPD ČR atd.) s požadavkem na zajištění praktického vyučování, odborných stáží učitelů a odborníků z praxe pro výuku ve školách. Obráceně by pak zaměstnavatelé mohly uplatňovat své zájmy vůči školám, jejich zřizovatelům a státní správě. Memorandum by mělo vliv na definování jasné struktury zástupců zaměstnavatelů a vytvoření spoluzodpovědnosti za odborné vzdělávání.

Realizace: MŠMT 2015.

Ukotvení v RVP plán spolupráce školy se sociálními partnery: Tyto plány přispějí k efektivnější spolupráci škol a firem (společný „nábor“ žáků, zapojení zaměstnavatelů do tvorby ŠVP, vlastního průběhu – praktické vyučování, teoretická odborná příprava - a ukončování vzdělávání), efektivnějšímu provázání s ŠVP, současně se dají využít při vyhodnocování kvality spolupráce ze strany ČŠI.

Realizace: V kmenové činnosti NÚV (2015).

17. Podpořit instruktory z firem, aby získali profesní kvalifikaci „instruktor praktického vyučování“

Tímto se zajistí kvalifikační předpoklady pro výkon této činnosti.

Realizace: V kmenové činnosti NÚV – projekt NSK (2016).

18. Vytvářet podmínky pro konání závěrečných zkoušek a profilové části maturitní zkoušky ve firemním prostředí, vytvářet podmínky pro účast zástupců firem u teoretických zkoušek

Realizace: Projektově ověřit v OPVVV a následně zakotvit do legislativy.

19. Podporovat odbornou stáž učitelů v reálném pracovním prostředí

Zakotvit „povinnou“ (s oporou o Memorandum) stáž v reálném pracovním prostředí pro všechny učitele odborných škol v rámci času vyčleněného pro samostudium v rozsahu 6 dnů ročně, stáž zakotvit jako předpoklad kariérního růstu. Vhodné je využívat metody stínování činností firem (jejich zaměstnanců) učiteli odborných předmětů, dále rozšiřování profesní orientace v rámci studia krátkých kursů na technických VŠ (celoživotní vzdělávání).

Realizace: Průběžně v OPVVV, úprava zákona č. 563 (2016).

Další systémové kroky

20. Oddělit kariérového poradce od výchovného poradce na ZŠ a SŠ

Koordinace se službami kariérového poradenství a to vše ve spolupráci se zaměstnavateli. Zajistit odpovídající kvalifikovanost kariérového poradce (např. PK NSK Kariérový poradce). Podpořit integrovaný systém kariérové poradenství, do kterého jsou zapojeny subjekty ze sféry vzdělávání a zaměstnanosti, na národní, regionální úrovni. Podpořit koordinaci školních a školských poradenských služeb v oblasti kariérového poradenství.

Realizace: Zavést a ověřit v rámci projektu OPVVV, následně státní rozpočet (kariérový poradci na 2. st ZŠ a SŠ).

21. Mistrovská zkouška

Hlavní cíle a očekávané přínosy mistrovské zkoušky: zvýšit prestiž řemesel ve společenském vnímání; zvýšit zájem mládeže (a rodičů) o vzdělávání v řemeslných oborech; zvýšit celkovou "laťku" kvality řemeslné práce a umožnit **zákazníkovi vybrat si odborníka**, který mu bude schopen garantovat nejvyšší kvalitu řemeslné práce, realizovat nejnáročnější řemeslné práce a poskytnout mu služby "na klíč"; držitelům mistrovské zkoušky **přinést konkurenční výhodu** na trhu a zvýšit jim **šanci uplatnit se** jako mistři řemesla **i v zahraničí** - mistrovské kvalifikace budou odpovídat úrovni 5 Evropského rámce kvalifikací (EQF); umožnit držitelům mistrovské zkoušky **hlásit se na vysoké školy a na vyšší odborné školy**, mistrovská zkouška zaplní dosud neobsazené místo v kvalifikačním a vzdělávacím systému, které je na trhu práce nezastupitelné a **přispěje k prostupnosti mezi počátečním a dalším vzděláváním**.

Zavedení mistrovských zkoušek **bude legislativně ukotveno v zákoně č. 179/2006 Sb.**, o ověřování a uznávání výsledků DV a **nastavení mistrovské zkoušky tedy bude vycházet z principů zákona č. 179/2006 Sb. Mistrovská kvalifikace by měla být v tomto zákoně definována jako samostatný typ kvalifikace** s možností specifikace některých jejích odlišností proti běžné profesní kvalifikaci.

Z hlediska dalších nastavení systému a synergií provazeb (např. nastavení prostupnosti do terciárního vzdělávání) bude nutné **kromě novelizace zákona č. 179/2006 Sb.** též na základě dalších odborných diskusí novelizovat též **školský zákon a zákon o vysokých školách**.

Realizace: *Standardy mistrovských kvalifikací jsou aktuálně vytvářeny v rámci projektu NSK2. Další potřebné kroky by měly být realizovány v rámci projektu Mistrovská zkouška realizovaného z OPZ.*

22. Vyšší odborné vzdělávání

Rostoucí kvalifikační požadavky na výkon řady profesí, lepší uplatnitelnost absolventů vyššího odborného vzdělávání na trhu práce, ale také řada doložitelných neekonomických přínosů terciárního vzdělání jednoznačně ukazuje, že v následujících letech bude třeba udržet otevřený přístup k terciárnímu vzdělávání.

Hlavním cílem vyššího odborného vzdělávání je příprava absolventů se všeobecným a odborným vzděláním, včetně praktické přípravy pro výkon náročných činností. V tomto ohledu mají VOŠ významnou příležitost mají v oblastech, kde mohou plnit neuspokojenou poptávku zaměstnavatelů po vhodných absolventech.

Do budoucna je potřeba se zejména zaměřit na vytvoření formálních předpokladů pro oboustrannou prostupnost mezi profesně orientovanými bakalářskými studijními programy a vzdělávacími programy vyšších odborných škol.

Realizace: *Systémově podporovat spolupráci VOŠ se zaměstnavateli, využití výzev OPVIV (od 2016).*